

STUDIECENTRUM RECHTSPLEGING
TRAINING AND STUDY CENTRE FOR THE JUDICIARY

De (jonge) magistratuur 'binnenstebuiten'

Over publieksgerichtheid

Albert Klijn & Jacqueline van der Schaaf *

1 De achterliggende gedachte

De laatste raio-lichting is zich aan het voorbereiden op de intrede in de rijen van de magistratuur. Voordat vanwege de splitsing van de opleiding de aantallen te gering worden om de traditie van een prikkelend congres annex een spetterend cabaret voort te zetten, was er het initiatief om dit jaar het laatste raio-congres te organiseren. Dat vond plaats op 29 mei 2015 te Amersfoort onder de titel: Binnenstebuiten. Het thema is gekozen in lijn met de aandacht die er de laatste jaren binnen zowel de Rechtspraak als het Openbaar Ministerie is voor de mate van publieksgerichtheid van de Magistratuur. Wie een beetje de ontwikkelingen heeft bijgehouden kan een reeks publicaties opnoemen waarvan de titels expliciet verwijzen naar de relatie tussen magistraat en burger; kortweg samen te vatten met de vraag: 'Luisteren we wel goed genoeg naar de burger?'

De onderliggende gemene deler is 'het geloof in de kloof'. De in de Rechterlijke macht levende overtuiging dat er sprake is van een kloof tussen hun beroepsopvatting en de opvattingen daarover aan de kant van de burger. Het is de verdienste van de onderzoekers Elffers en De Keijser geweest dat ze zich afvroegen over welke kloof men het dan had en of er wel verschillen waren¹. Hun onderzoek naar de mate van responsiviteit van rechters leidde tot een conclusie die de moeite van het volledig citeren waard is.

"Samenvattend observeren we dat noch rechter noch bevolking feitelijk vindt dat de rechter eerst en vooral responsief moet zijn, integendeel, men hecht aan de onafhankelijke positie van de rechter, die zich niet laat sturen door publieke verontwaardiging, maar staat voor juridisch vakmanschap. De bevolking houdt een zeker isolement – zich afsluiten, op de zaak in plaats van op het publiek letten – alleszins voor juist, ofschoon de rechters daar de noodzaak niet van inzien. Rechters zijn echter helemaal niet op de hoogte van het feit dat de bevolking geen hoge mate van responsiviteit van hen verlangt; zij zien een grote kloof die er feitelijke niet is. Ook de bevolking overschat hoezeer rechters geïsoleerd zouden willen zijn, vooral als het gaat om de mate waarin zij zich zouden willen afsluiten."

Bron: De Keijser & Elffers, 2004: 76

Het 50-jarig bestaan van SSR in 2010 bood een mooie gelegenheid om het onderzoek van De Keijser en Elffers te herhalen, nu onder een grotere groep (bijna) magistraten. Daarbij werd tevens de gelegenheid te baat genomen om naast het beeld van de strafrechter ook dat van de officier van Justitie in kaart te krijgen. Het beeld met betrekking tot de kloven bleek in grote trekken ongewijzigd².

Het hier voorliggende onderzoek naar aanleiding van het raio-congres 2015 wijkt in twee opzichten af van het eerdere 'kloven' onderzoek. De beroepsoriëntatie van de raio, dat wil zeggen de functie die men uiteindelijk beoogt te gaan vervullen, is bekend. De achterliggende gedachte daarbij is dat de beoordeling van het functioneren van de strafrechter dan wel de officier zou kunnen variëren onder invloed van de positie die men zelf inneemt of beoogt in te nemen. Daarnaast ligt de focus hier op de opvattingen over publieksgerichtheid van de beroepsgroep zélf. Door zichzelf bloot te geven via beantwoording van vragen naar hun eigen opvattingen over publieksgerichtheid, keren ze zichzelf binnenstebuiten ten behoeve van het publiek.

* *Albert Klijn is werkzaam als wetenschappelijk adviseur bij het Studiecentrum Rechtspleging (SSR). Jacqueline van der Schaaf werkt als tijdelijk onderzoeker voor SSR en de Raad voor de rechtspraak.*

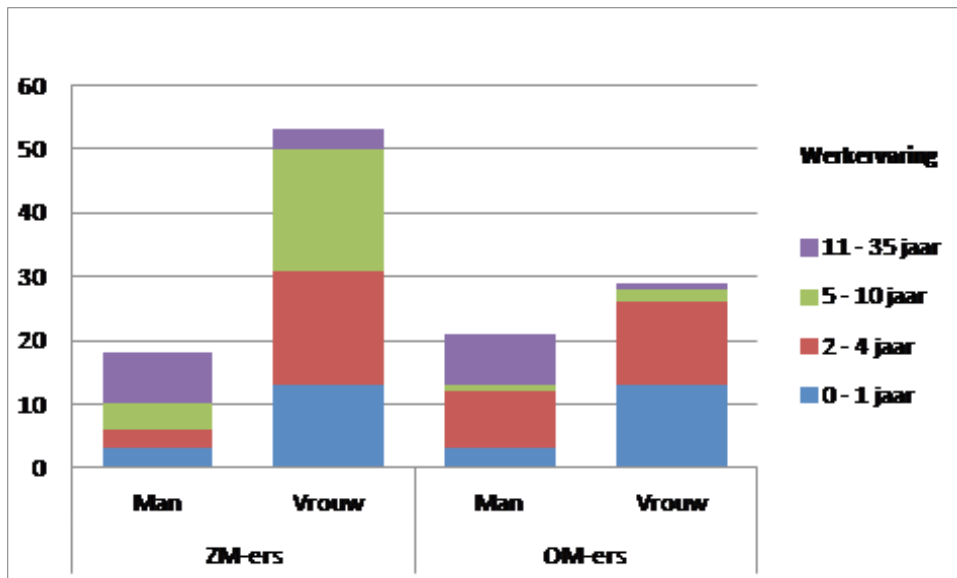
¹ *Elffers, H., & De Keijser, J.W., Het geloof in de kloof: Wederzijdse beelden van rechters en publiek. In J.W. de Keijser & H. Elffers (red.), Het maatschappelijk oordeel van de strafrechter: De wisselwerking tussen rechter en samenleving (pp. 53-84), Den Haag: Boom Juridische Uitgevers, 2004.*

² *Kim van der Kraats, Marnix Croes, Albert Klijn en Bart Diephuis, Magistrale perspectieven; de raio's anno 2010, Zutphen, SSR, 2010. Resultaten van de Raio-enquête, uitgevoerd in het kader van het vijftigjarig bestaan van SSR.*

2 Het onderzoek

Een digitale enquête is half april toegezonden aan de 203 personen die zich op dat moment hadden ingeschreven voor het raio-congres en werkzaam waren in de ZM, het OM of een andere juridische functie³. Van hen hebben 124 personen de vragenlijst ingevuld: een respons van 61%. Nagenoeg alle respondenten (122) bleken werkzaam in de magistratuur en de onderstaande analyse is op hen gebaseerd.

Figuur 1 Samenstelling respons groep - raio-enquête 2015 (in aantallen; N=122)

Van de responsgroep zijn 72 personen (59%) binnen de ZM en 50 personen (41%) binnen het OM werkzaam. In totaal is 61% (N=75) jong ervaren, d.w.z. niet langer dan 4 jaar werkzaam in de betreffende beroepsgroep. Driekwart (N=57) van hen is vrouw; van de kleinere groep ervaren magistraten (N=46; 38%) bestaat de helft (N=21) uit mannen. Duidelijk weerspiegelt zich hier de feminisering van de Nederlandse magistratuur. Daarnaast is het een relatief jonge leeftijdsgroep; 61% van de hier ondervraagde magistraten is niet ouder dan 35 jaar.

³ Het enquêteformulier en de link die daar op anonieme wijze toegang toe gaf, zijn verzorgd door het onderzoeksbureau Mediatest BV te Amsterdam. Tot en met 13 mei was de link te gebruiken. De snelle levering van data stelde ons in staat om op het congres een aantal bevindingen te presenteren.

3 Publieksgerichtheid magistraten

Gevraagd is naar de publieksgerichtheid van de strafrechter en de officier van Justitie in de ogen van de ondervraagden: enerzijds kijkend naar wat men vindt van het feitelijk gedrag van de strafrechter en officier, anderzijds kijkend naar wat in hun ogen van de strafrechter en officier verwacht mag worden. Anders gezegd: hoe publieksgericht vindt de overwegend jonge magistratuur de strafrechter en officier in de praktijk afgezet tegen de veronderstelde verwachtingen.

De in de enquête voorgelegde stellingen over responsiviteit (gebaseerd op De Keijser en Elffers; 2004)¹

Gedragssitens

- Rechters moeten beter hun best doen om beslissingen uit te leggen aan de gewone burger;
- Rechters nemen te vaak beslissingen die voor een gewone burger niet te accepteren zijn;
- Rechters in Nederland zijn goed op de hoogte met wat er in de samenleving speelt;

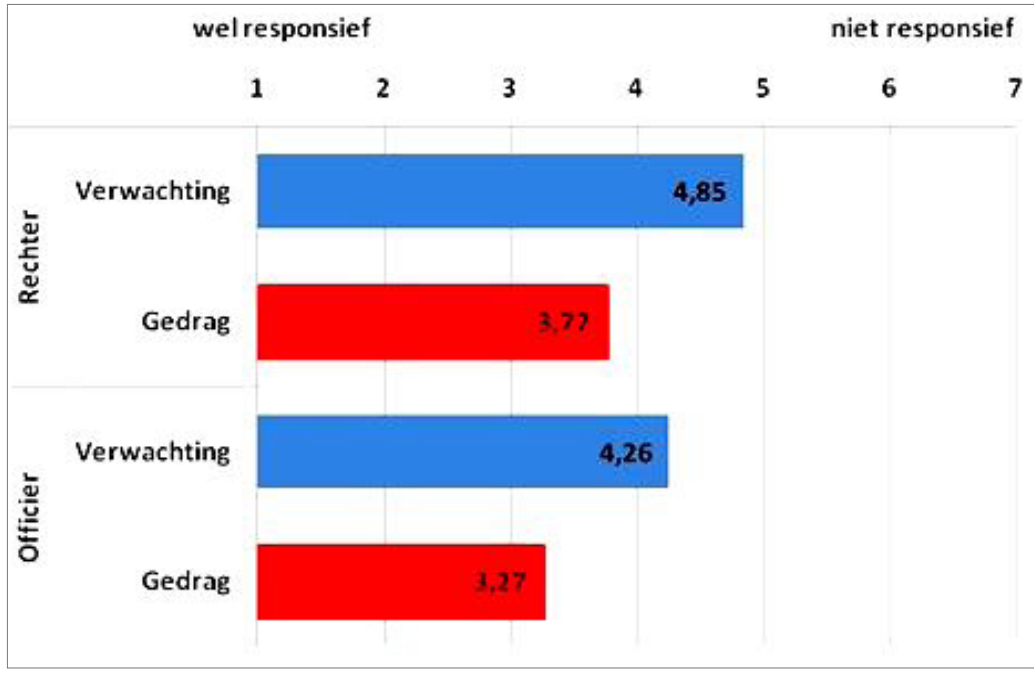
Verwachtingsitens

- Om zijn onafhankelijkheid te bewaren, moet de rechter zich in grote zaken afsluiten voor wat het publiek er van vindt;
- Rechters moeten alleen op de zaak zelf letten en niet op wat het publiek er van vindt;
- Een rechter kan nu eenmaal niet voorkomen dat zijn beslissingen soms tot onbegrip in de samenleving leiden;
- Als het publiek over een misdrijf erg verontwaardigd is, dan moet de rechter in die zaak extra zwaar straffen;
- Het is belangrijker dat een beslissing in de samenleving geaccepteerd wordt dan dat die beslissing juridisch helemaal zuiver is;

1 De aan de officieren voorgelegde stellingen zijn daar waar nodig aangepast naar hun functie; de strekking van de stelling bleef echter hetzelfde als die voor de rechters.

Zetten we de resultaten op een rij dan verschijnt een duidelijk beeld. Het feitelijk gedrag van magistraten vindt men responsiever dan verwacht. Figuur 2 laat dit zien⁴.

Figuur 2 Responsiviteit officier en strafrechter - raio-enquête 2015 (gemiddelde; N=122)

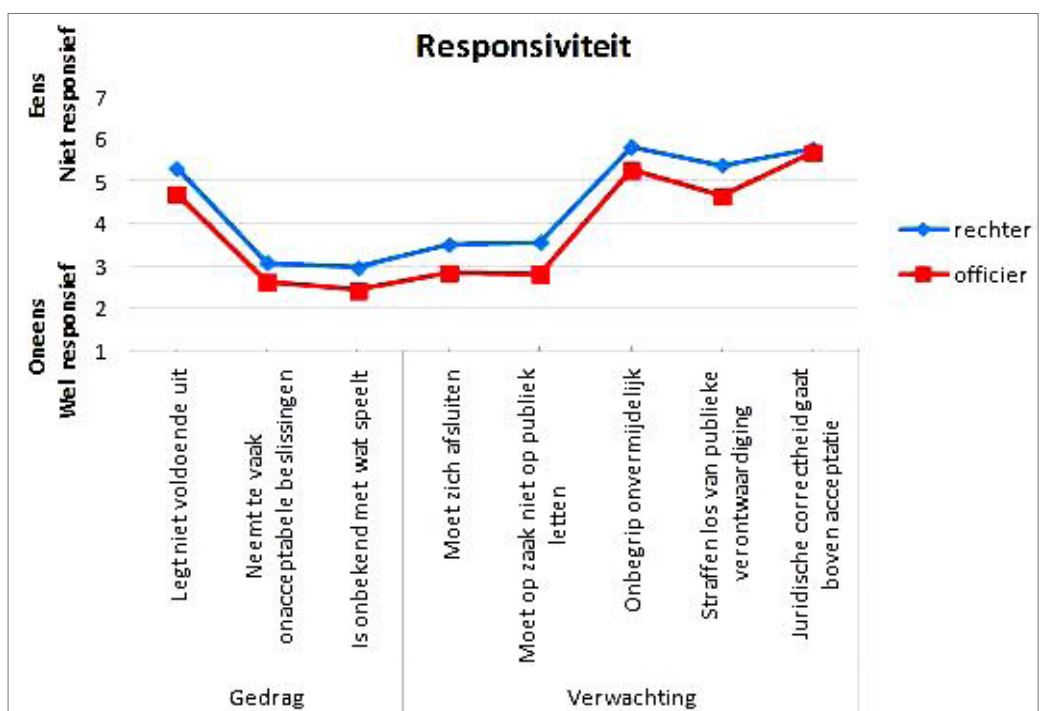

⁴ Ten gevolge van de wijze van meten vergt de figuur de toelichting dat naarmate de score lager is, de mate van responsiviteit hoger is. Omrekening zou natuurlijk mogelijk zijn maar dat brengt weer interpretatieproblemen met zich bij het lezen van eerdere rapportages.

Binnen de twee beroepsgroepen – de ZM-ers en de OM-ers – is dit verschil tussen gedrag en verwachting nagenoeg even groot⁵. Beide beroepsgroepen vinden dat de strafrechter dan wel de officier boven de verwachting scoort op publieksgerichtheid. Daarbij dan wel de kanttekening dat de scores allemaal in het neutrale middengebied liggen (tussen 3 en 5), dus in absolute zin is van een grote mate van publieksgerichtheid geen sprake.

Figuur 3 laat zien waar het ‘omgekeerde’ verschil tussen verwachting en gedrag vandaan komt, door de opvattingen over responsiviteit per stelling te tonen. We zien dat raio’s het gedrag van magistraten vooral responsief vinden op ‘het bekend zijn met wat er in de samenleving speelt’ en op ‘het nemen van beslissingen die acceptabel zijn voor de maatschappij’. De relatief lagere score op de verwachting over responsiviteit blijkt veroorzaakt doordat raio’s ‘toch een zeker onbegrip voor de beslissingen van magistraten verwachten’. Ook vinden ze dat ‘straffen los zouden moeten staan van de publieke verontwaardiging’ en dat ‘juridische correctheid van de beslissing boven acceptatie in de samenleving zou moeten gaan’.

Figuur 3 Responsiviteit officier en strafrechter per stelling - raio-enquête 2015 (gemiddelde; N=122)

In deze positionering van responsiviteit is, zo blijkt al terugkijkend, in de loop der jaren nagenoeg geen verandering gekomen. In het onderzoek van De Keijser en Elffers (2004) was het verschil tussen verwacht gedrag en feitelijk gedrag voor strafrechters eveneens zichtbaar. De raio-enquête uit 2010 (Van der Kraats e.a., 2010) bood voor zowel strafrechter als officier eenzelfde beeld over responsiviteit. Kortom, volgens de eigen beroepsgroep hebben strafrechters en officieren zich in de afgelopen tien jaar altijd al responsiever opgesteld dan van hen verwacht werd.

Wel zien we zowel in figuur 2 als in figuur 3 dat van de officier duidelijk meer responsiviteit verwacht wordt dan van de strafrechter. Ook zijn gedrag wordt als responsiever beoordeeld dan dat van de strafrechter. Gezien de positie van beide beroepsgroepen, de strafrechter als onpartijdige beslisser en de officier als vervolger van de verdachte ter bescherming van de maatschappij, is dit resultaat goed te duiden.

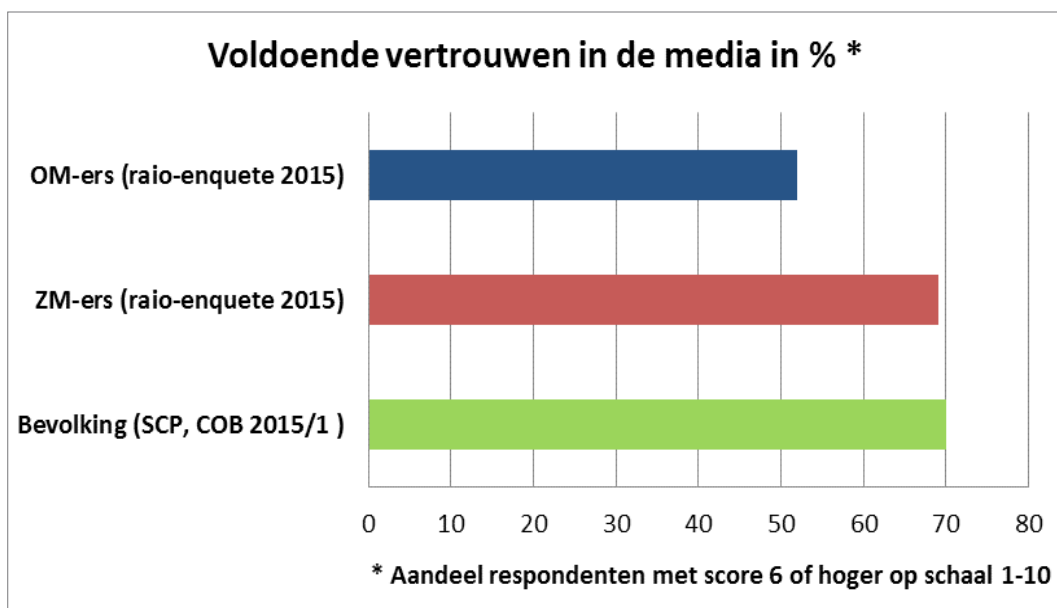
⁵ Binnen de groep ZM-ers is het verschil voor de strafrechter tussen verwachting (4.9) en gedrag (3.5) 1.4, terwijl dat verschil voor de officier binnen de groep OM-ers 1.1 bedraagt (verwachting 4.4; gedrag 3.3).

4 De houding ten opzichte van de media

In ons onderzoek hebben we naar het vertrouwen in de media gevraagd. Op een schaal van 1 -10 bleek de gemiddelde score 5.7. Een mager zesje dus. ZM-ers en OM-ers verschillen significant in hun waardering: 5,9 versus 5,4; de OM-ers hebben dus wat minder vertrouwen in de media.

Dat de jonge magistratuur als geheel wantrouwiger staat ten opzichte van de media dan de gemiddeld Nederlandse burger blijkt uit een vergelijking met het door het SCP periodiek uitgevoerde onderzoek naar het vertrouwen in belangrijke instituties (figuur 4)⁶. Wanneer we het aantal respondenten met een vertrouwensscore van 6 of hoger vergelijken met dat aandeel binnen de Nederlandse bevolking, blijkt 70% van de bevolking (voldoende) vertrouwen te hebben in de media; bij onze respondenten is dat 62%. Ook hier blijken de OM-ers minder vertrouwen in de media te hebben dan de ZM-ers (resp. 52% om 69%).

Figuur 4 Vertrouwen in de media - raio-enquête 2015 (aandeel in %; N=122)

Deze uitslag markeert bepaald geen breekpunt in een bestaand patroon. Een publicatie uit 2004 genaamd 'Rechters en de media: een knelkoppeling'⁷, deed reeds verslag van de pijnlijke verhouding tussen de rechters en de media. In deze publicatie rapporteerde Malsch over een kleinschalig onderzoek onder persrechters, communicatieadviseurs en journalisten en concludeerde dat de rechters de verslaggeving (vooral de audiovisuele) vaak onder de maat vinden: te kort door de bocht en te onjuist qua informatieverstrekking. Uit het in 2010 gehouden onderzoek onder raio's blijkt dat dit beeld toen nauwelijks anders was; ook toen was dat sterk negatief (Van der Kraats e.a., 2010: 24).

⁶ Het Continu Onderzoek Burgerperspectief omvat een sedert 2008 vier maal per jaar gehouden meting van de publieke opinie over verschillende actuele vraagstukken. Vast bestanddeel daarbinnen vormt de meting van het vertrouwen in zeven instituties waaronder de rechtspraak. Gebruik is gemaakt van de meting in het eerste kwartaal 2015. Alle rapportages treft men aan op de SCP-site.
⁷ M. Malsch, Persvoorlichting en rechtbankverslaggeving, in: Rechters en de media: een knelkoppeling, Rechtstreeks, nr. 2, 2004

Een mooi beeld van de ambivalentie ten opzichte van de media onder magistraten geven Van der Meer en Rottenberg in hun beschrijving van het Haarlemse parket en gerecht (2013)¹. De president van het gerecht typeert die houding: "De media willen dat je iets laat zien en vervolgens gebruiken ze dat tegen je". De media worden door rechters en officieren getypeerd als een 'hongerige muil' waarvan men niet goed weet wat men daarin moet werpen. Heel sterk is het gevoel dat de media een vals beeld van de vervolging schetsen.

Dit beeld van de media vergt overigens wel enige relativering zo blijkt uit een inhoudsanalyse van de berichtgeving in drie geruchtmakende rechtszaken door Ruigrok en Ismail (2011)². Zij analyseerden de zaak van Laura Dekker ('het zeilmeisje'), Benno L. (de zwemleraar) en Saban B. (ontsnapt na zijn veroordeling wegens vrouwenhandel, mishandeling en het leiding geven aan een criminele organisatie) aan de hand van de berichtgeving van zeven landelijke dagbladen, twee tv-journaals en drie websites. Op zes dimensies beoordeelden zij de kwaliteit van de berichtgeving waaronder de mate waarin de berichtgeving gebaseerd was op de informatie vanuit de rechtbank (transparantie), de navolgbaarheid van het proces, hoe vaak de overwegingen van rechters samenhangen met maatschappelijke opvattingen (responsiviteit) en de toegankelijkheid van de berichtgeving. Hun bevinding is dat er een onderscheid gemaakt moet worden tussen de geschreven pers en de andere mediabronnen. De geschreven pers komt er doorgaans wat beter af dan de overige media en binnen de pers scoren de kwaliteitskranten weer beter dan de andere bladen.

Bron: Van der Meer & Rottenberg, 2013: 221; Ruigrok, e.a., 2011: 152 e.v.

¹ J. van der Meer & Hella Rottenberg, *Opwaaiende toga's. Achter de schermen van de rechtbank*, Van Gennip Amsterdam, 2013.

² N. Ruigrok, e.a., *Rechtspraakverslaggeving in een veranderend medialandschap. Een evaluatie van de Persrichtlijn 2008*, Research Memoranda jrg.7 nr.5, Sdu uitgevers Den Haag, 2011.

Dit oordeel over de media moet men vanzelfsprekend zien tegen de achtergrond van de taak die de rechters de journalistiek toedichten. Zoals onderstaande cijfers van Malsch (2004) en Ruigrok (2011) in tabel 1 aantonen hebben de magistraten in dat opzicht een nogal van de journalisten afwijkende opvatting. Rechters verwachten van de media primair dat de reputatie van de rechtspraak versterkt wordt en vanuit dat perspectief beoordeelt men de berichtgeving. Ook daarin is in de achterliggende jaren globaal gesproken weinig verandering gekomen.

Tabel 1

Doelen van persvoorlichting volgens (pers)rechters en joernalisten

Doel persvoorlichting (aandeel belangrijk tot zeer belangrijk in %)*	Persrechters/ Communicatieadviseurs (2004; N=58)	Rechters (2010;N=166)	Journalisten (2010;N=47)
Verstrekken van informatie	100%	95%	100%
Bijdragen aan begrip voor uitspraken rechters	85	95	59
Vergroten van vertrouwen in de rechtspraak	95	100	46
Bijdragen aan normbevestiging/vergelding	67	56	31

* Weergegeven is het aandeel van respondenten dat het betreffende doel (zeer) belangrijk vindt
 Bron: Malsch, 2004:54; Ruigrok, e.a., 2011:59

Camera's in de rechtszaal?

Als we meer in detail willen ingaan op media en transparantie van de rechtspraak dan vormt de kwestie van de wenselijkheid van camera's in de rechtszaal een uitgelezen aanknopingspunt. Uitgelezen, want het gaat hier om een issue dat al reeds 20 jaar voorwerp van debat is en we beschikken over onderzoeksgegevens die een goed beeld van de ontwikkeling in het denken daarover geven.

Op basis van een inhoudsanalyse van 11 grote dagbladen over de periode 1992 -2012, zagen Van Spanje en De Vreese in het debat over camera's in de rechtszaal vier pieken⁸.

Dat zijn:

- 1) rond 1997-1999 met als aanleiding: het proces tegen De Hakkelaar en de gang van zaken in het proces tegen O.J. Simpson in de VS;
- 2) in 2003 rondom de live uitzendingen van het proces tegen Volkert van der G.;
- 3) in 2006 naar aanleiding van een onderzoek van de Raad van de rechtspraak;
- 4) in 2011 in het kader van het Wildersproces.

Overziet men de hele periode van 1992 tot 2012 dan wordt volgens deze analyse de start van het debat gekenmerkt als een redelijk evenwicht tussen argumenten pro en contra de camera; gaande de tijd kantelt de mening over camera's echter naar de negatieve kant.

Het Wildersproces wordt in de dagelijkse conversatie en soms ook in stukken nogal eens opgevoerd als afschrikwekkend voorbeeld van camera's in de rechtszaal. De tv-verslaggeving zou, zo heet het, de rechtspraak bepaald geen goed gedaan hebben. Zo schreef Otte zeer onlangs nog naar aanleiding van de ook door hem erkende onontkoombaarheid van de medialisering van de rechtspraak "We hebben aan het proces Wilders gezien hoe dat [de medialisering via de tv] kan uitpakken." De impliciete boodschap daarvan is: het brengt ons meer schade dan het oplevert. Punt is echter dat het onderzoek van Van Spanje & De Vreese juist aantoonde dat de tevoren verwachte daling in het vertrouwen in de rechtspraak niet optrad bij het Wilders-proces! En ook het door de Raad voor de rechtspraak uitgevoerde onderzoek naar de effecten van de tv-serie De rechtbank liet zien dat een inkijk in de rechtszaal het vertrouwen deed groeien (ook al nam het oorspronkelijke effect mettertijd weer enigszins af)¹.

Bron: R. Otte, The Eichmann-show en de verslaggeving van het Nederlandse strafproces, 19 mei 2015; <http://ivorentoga.nl/archieven/3716>

¹ A. Klijn & M.T. Croes, *Het effect van de televisieserie 'De rechtbank': Beklijft het?*, TREMA 9:316-320.

In het voorjaar van 2012 is onder de leden van de NVvR een digitale enquête gehouden waarin ook aandacht besteed is aan dit onderwerp⁹. De respondenten werd meegedeeld dat men moest uitgaan van een vorm van verslaggeving waarbij de regie in handen was van de rechtspraak, de regels met betrekking tot de privacy in acht werden genomen en de rechter het laatste woord had over het al dan niet toelaten van camera's. De vraag dan was of men dit middel ten behoeve van de transparantie wenselijk vond of niet. De helft (51%; N=177) vond het middel onwenselijk, een substantiële minderheid 39%; N=135) oordeelde wenselijk¹⁰. Frequent genoemde argumenten treft men aan in de volgende tabel.

⁸ J. van Spanje & C. de Vreese, *De rechtspraak in de media: drie negatieve trends*, in: *Speelruimte voor transparantere rechtspraak*, Broeders e.a., WRR-Verkenningen 26, Amsterdam University Press, Amsterdam 2013 (p.413-446). In dit verband valt ook te verwijzen naar de 'positivity bias'-theorie van Gibson e.a. die er op neer komt dat 'herrie' rondom een institutie als de rechtspraak bij burgers eerder tot positieve dan negatieve gevoelens leidt dan het geval is bij andere instituties, met name politieke. Rechtspraak wordt gezien als 'different' dan politiek en verdient daarom meer respect. Zie: J.L. Gibson & G.A. Caldeira, *Citizens, courts and confirmations. Positivity theory and the judgments of the American People*, Princeton University Press, 2009, Princeton & Oxford, p.3.

⁹ Het onderzoek is uitgevoerd door de WRR en de bevindingen van dit onderdeel berusten op 346 respondenten. Corien (J.E.J.) Prins, Jesse van der Mijl en Will Tiemeijer, *Rechters aan het woord over transparantie*, in: *Speelruimte voor transparantere rechtspraak*, Broeders e.a., WRR-Verkenningen 26, Amsterdam University Press, Amsterdam 2013 (p.209-263).

¹⁰ Malsch (2004) rapporteerde een grotere support voor de camera in de rechtszaal: 54% van de (pers)rechters. Dit betrof echter een kleinschalig onderzoek.

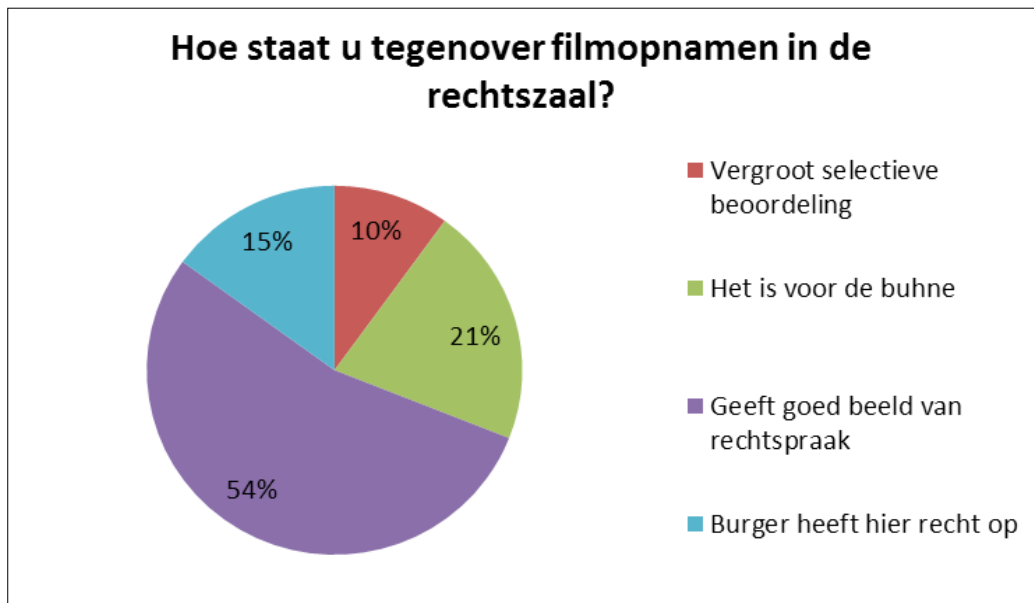
Tabel 2

Argumenten waarom rechters de camera in de rechtszaal (on)wenselijk vinden als instrument ter bevordering van transparantie *

Waarom onwenselijk (N=177)	in %
Om het risico dat rechtspraak te zeer op vorm en emoties zal worden beoordeeld	38%
Omdat het met transparantie niets van doen heeft; is voor de Bühne	25%
Waarom wenselijk (N=135)	
Omdat meer burgers beter kunnen begrijpen wat er in de rechtszaal gebeurt	49%
Omdat de burger er recht op heeft te weten wat er in de rechtszaal gebeurt	19%
Omdat het uiteindelijk zal bijdragen aan het gezag van de rechter	10%
* Weergegeven zijn die argumenten die 10% of meer steun kregen. Bron: WRR 2013: 232 tabel 4.9	

In onze enquête voorafgaand aan het raio-congres hebben we aan dit onderwerp geen aandacht besteed, maar op het congres zelf zijn de aanwezigen wel enkele vragen gesteld die de houding ten opzichte van de media globaal in kaart brengen. Uiteraard moet men zulke antwoorden met de nodige voorzichtigheid hanteren.

Figuur 5 Camera's in de rechtszaal – zaalvragen raio-congres 2015

Moeten rechters altijd bereid zijn vragen over hun vonnis te beantwoorden? De zaal bleek verdeeld: 51% ja versus 49% nee. Hun uitspraken of eisen komen toelichten in RTL-Boulevard is duidelijk niet aan de orde: 16% zegt ja, 84% nee. Specifiek gevraagd naar de wenselijkheid van de camera bleek een duidelijke meerderheid de wenselijkheid te ondersteunen (figuur 5): 54% omdat het een goed beeld geeft van de gang van zaken en 15% omdat de burger er recht op heeft. De tegenstemmers zeiden dat het voor de Bühne was (21%) en dat het de selectiviteit van de berichtgeving vergroot (10%). Zoals gezegd voorzichtigheid is geboden bij het trekken van conclusies op basis van de zaalvragen, maar de jonge lichte magistraten lijken globaal genomen toch wat positiever ten opzichte van de camera dan de NVvR leden in 2013.

5 Afsluiting

Dit onderzoek pogde een beeld te krijgen van de opvattingen over de publieksgerichtheid van met name de jonge magistratuur. Hun kijk op de mate van responsiviteit van de Nederlandse strafrechters is een rooskleurige: zowel de strafrechters als de officieren zijn in hun gedrag meer responsief dan de bestaande verwachting, zo menen de ondervraagden. Die mening komt overigens overeen met de mening zoals die in het verleden (in 2004 en 2010) is gemeten. Men zou geneigd zijn te zeggen dat zich hier het gezegde manifesteert: wie zich spiegelt aan zichzelf spiegelt zich zacht. Dat geldt des te meer wanneer men zich realiseert dat in peilingen naar de opvattingen van burgers over responsiviteit, de verhouding tussen verwachting versus gedrag andersom lag.

De verhouding met de media - onmisbaar om het publiek te bereiken – is bepaald nog geen soepele. Vanuit de magistratuur wordt met heel andere ogen naar het nut van rechtspraakverslaggeving gekeken dan vanuit de journalistieke professie. Het idee dat de media de beroepsgroep schaden zit kennelijk diep. En dat terwijl meting van het publieke vertrouwen over de jaren heen daar toch betrekkelijk weinig reden toe geeft. Als we mogen afgaan op de hier gepresenteerde onderzoeksbevindingen, die grotendeels betrekking hebben op de jongere lichte magistraten, dan is er wel enige kentering in het verschiep. Maar het gaat heel voorzichtig, dan breekt het lijntje ook niet.